

CÂU CÁ

LỜI GIỚI THIỆU:

Trong quyển "Ngư Ông và Biển Cả" của văn hào Ernest Hemingway, người đọc thấy được sự kiên trì nhẫn nại và quyết tâm cao của nhân vật chính, nhưng vì không lượng sức mình, Ngư Ông chỉ mang về một bộ xương của một con cá thật to. Giống như hai chữ "Anh Hùng" mà Già Hồ đã tặng cho Bộ Đội "Sanh Bắc Tử Nam" rờng rả suốt 30 năm gian khổ theo đuổi mộng tưởng.

Mẹ của chúng ta đã mang lại cho ta những bài học quý giá về kiên nhẫn, về quyết tâm cao, nhưng đây là một nhà võ, có tính toán trước sau, trước mọi tình huống đều chọn giải pháp tối thuận và luôn luôn đạt kết quả vượt trội mọi người. Ngoài ra, ít có gia đình, vợ chồng con cái cháu chắt, cùng vui trong một sở thích, cho thấy sự gắn bó đầy hạnh phúc khó mà so sánh được.

Bài này rất dài và gồm các phần chính sau đây:

1. Câu Ngoài Khơi
2. Câu Trong Bờ
3. Câu Hồ
4. Câu Lội
5. Ấn Oán Với Cá.

Chắc trong chúng ta ai cũng biết câu cá, nhưng có thích câu cá hay không lại là một chuyện khác vì yếu tố nhẫn nại. Trẻ con năng động, thích chạy nhảy phá phách, như chơi trốn tìm, hay đá bóng, chứ không mấy đứa thích câu cá vì ngồi một chỗ bất động, có khi hằng giờ chưa thấy phao hay cần câu nhúc nhích.

Thế nhưng hồi nhỏ tôi đã thích đi câu, hay nói một cách chính xác hơn là làm thế nào để bắt được cá. Tôi ở vùng quê, hồi nhỏ đi học phải băng qua cánh đồng ruộng lúa. Về mùa mưa, bắt đầu từ tháng Bảy Ta, đợt khi có trận lụt đầu mùa, tôi thường theo mấy anh tôi mang chom (nơm) ra đồng ruộng bắt cá, nhiều nhứt là loại cá gáy (chép), đi từng bầy dọc theo dòng nước chảy từ trên thượng nguồn về tới đồng bằng vì nước chảy mạnh. Nhưng khi tới các đồng ruộng, dòng nước bị phân tán và chảy chậm lại vì có đê đập để phân chia các lô ruộng và dẫn nước. Chúng tôi chỉ cần đợi ở một mô đất cao, chẳng hạn như một bờ đê vừa bị nước tràn lấp xấp, nước đến đó chảy chậm lại, bên này bờ cũng như bên kia bờ, đàn cá cũng bắt buộc ngưng lại, có nhiều loại cá tìm cách lợi ngược dòng nước, trong số này có cá gáy, tìm cách cắn hoặc lấy thế nhảy qua bờ, đó là nơi và lúc để bắt cá nhứt.. Khi bờ đê bị nước tràn ngập quá rồi, chúng tôi lại tìm chỗ khác.

Đến mùa nắng, nước rút đi hết, nhưng còn một vài vũng nước đọng. Khi đi học về, học trò chúng tôi tụ tập tát nước để bắt cá, phần nhiều là cá rô, cá trê hay cá nhét. Các loại cá này mới có thể sống ở những vũng nước nhỏ này, rất nóng., bằng cách chui dưới bùn suốt mùa khô.

Đám học trò chúng tôi nhiều đứa rất thích câu cá, nhưng hầu hết không đứa nào có khả năng mua sắm những dụng cụ, như chỉ cước và lưỡi câu, nên chúng tôi dùng chỉ gai xe nhỏ và dùng thép đồng (thép màu vàng và mềm) cắt uốn thành lưỡi câu. Còn cần câu thì kiếm đâu cũng dễ, vì nhà nào cũng có những bụi hóp(tre nhỏ) mọc quanh nhà. Chỉ cần lựa những cây thẳng thơm, đem phơi khô, rồi trau chuốt các mắt tre cho nhẫn nại, cần nhất là giữ mùi tre cho thơm ngon. Mỗi câu cũng dễ kiếm, như tép thì dùng vợt hay

rõ rá xúc dọc bờ sông hay hói (nhánh sông nhỏ, hay một sông đào), nếu xúc gặp tôm thì quý lắm, dùng để nấu ăn, ít khi dùng để câu cá. Các loại mồi khác như trùn, đào đầu cũng có, cào cào thì bắt ở ruộng. Ngoài ra, còn có những mồi đặc biệt như bạc mỳ dùng để câu cá phát lát, giáng, để câu cá bông lau, nhái để câu cá tràu (cá quả hay cá lóc), hoặc cơm dăm nhuyên để câu những loại cá nhỏ như cá cần, cá sơn,....

Với những dụng cụ câu thô sơ như vậy chúng tôi thường rủ nhau đi câu vào dịp nghỉ hè hằng năm, phần nhiều chúng tôi thích đi câu ngoài đồng ruộng, dọc theo những lạch nước đào của nông dân, dùng để dẫn nước vào ruộng, vì khi nào cũng được nhiều cá, nhất là loại cá rô, và hơn nữa, đây là dịp đi bách bộ thoải mái, không phải ngồi một chỗ như câu ở sông ngòi.

Đến khi lớn lên vào khoảng 14, 15 tuổi, nhằm lúc Đệ II Thế Chiến, Nhật chiếm Đông Dương, các trường học ở Huế đóng cửa, các học sinh bắt buộc phải nghỉ học, là dịp rất tốt để tôi thực hiện sở thích đi câu của tôi. Ở Huế không ai lạ gì về thuyền nan bằng tre, nhọn hai đầu, chỉ bơi bởi một người bằng hai cái chèo nhỏ, dài bằng hai bàn tay. Nếu không phải là người sống ở đò thuyền, lần đầu đi bước lên thuyền con này, thế nào cũng bị bật chìm, nếu bơi thì thuyền sẽ quay vòng tròn. Nhưng tôi đã dùng thuyền này để đi câu một mình, sau một thời gian khổ nhọc tập bơi thuyền.

Hôm nào đi câu, tôi phải dậy sớm từ 5 giờ sáng, mặc dầu đã chuẩn bị từ đêm trước vì còn ăn uống chút đỉnh mới có đủ sức để vác thuyền câu từ nhà ra bến, thời gian cũng mất gần một tiếng đồng hồ; thuyền nặng cỡ 50kg. Bơi thuyền từ nhà đến cửa Thuận An mất ba giờ rưỡi đồng hồ. Ngồi câu cho tới ba giờ chiều thì bắt đầu trở về, vì đường xa, về tới nhà vừa nhá nhem tối. Ngồi câu có nghĩa là một tay cầm cần câu, tay kia cầm chèo (vợt chèo) di động thế nào để cho thuyền đứng một chỗ và đúng hướng. Hành động này rất khó, phải thực tập lâu mới thuần thục.

Cửa Thuận An là nơi nguồn nước ngọt của sông Hương đổ ra biển. Nơi đây đã xây lên một cái đập bằng đá để ngăn nước mặn khỏi tràn vào sông Hương, chỉ chừa một khoảng ở giữa cho thuyền bè qua lại. Bởi vậy có những mùa nắng hạn hán, nước mặn xâm chiếm nước ngọt sông Hương lên thượng nguồn, tận Bảng Lãng, Hòn Chén, tức là cách cửa Thuận An gần 20 km. Bình thường, đây là nơi giao lưu hai nguồn nước mặn ngọt, có nhiều loại cá sinh sống, nên câu bữa nào cũng có cá. Tuy nhiên, lúc khởi sự ra đi và ngay cả thời gian câu đều phải lưu tâm tới thời tiết vì có khi thời tiết thay đổi bất thường. Sợ nhất không phải là mưa mà là gió mạnh gây sóng lớn, có thể làm đắm thuyền và gió ngược làm cản trở thuyền đi tới. Có những lần tôi trở về nhà muộn vì trở ngại này làm cho cả nhà lo âu.

Khi vào Quân Đội, vì công vụ và trách nhiệm nên tôi không còn rảnh tâm trí và thì giờ để hưởng thú nhàn hạ làm ông Lã Vọng ngồi câu cá, lại thêm có thú vui săn bắn và đam mê mật chước nên sự ưa thích câu cá cũng giảm bớt đi. Nhưng chuyện bắt cá thì có nhiều, như tôi đã dùng lựu đạn nổ và đạn súng cối 81 ly, loại cỡ lớn "double capacité" để bắn cá ở nguồn suối hay ở sông ngòi. Hoặc tôi đã dùng roi tre để bắt cá tại một con suối tại Cam Ranh. Cá từ trong suối nước ngọt bơi ra, gặp một vũng lớn nước mặn nên ngất ngư, bơi chầm chậm trên mặt nước, chỉ cần dùng cây roi tre đập nhẹ vào đầu cá là có thể bắt được một cách dễ dàng. Những chuyện này tôi đã từng kể rải rác ở các bài viết trước kia của tôi.

Mấy năm đầu đến tị nạn ở Hoa Kỳ này phải vật lộn với chén cơm manh áo, còn đâu nghĩ tới vui thú năm xưa khi còn ở quê nhà. Gia đình chúng tôi lại định cư tại một vùng đồi núi ở tận miền quê của tiểu bang New York. Một hôm, nhằm ngày nghỉ việc của tôi và ngày nghỉ học của các con, chúng tôi lang thang vào rừng kiếm củi để đem về đốt lò sưởi, bỗng nhiên bắt gặp một lạch suối rất nhỏ, cha con reo mừng khi nhìn thấy bầy cá trout bông lớn bằng cổ tay đang tung tăng lội dưới dòng suối nước trong vắt. Bấy giờ, tôi mới nhớ lại những chuyện câu cá năm xưa khi còn ở quê nhà, muốn bắt ít cá về nấu ăn nhưng khôn nổi không có dụng cụ câu cá. Ngay chỗ tôi cư trú cũng không có chỗ nào bán dụng cụ câu cá lúc đó chúng tôi quá nghèo, nhưng nếu có, tôi nghĩ rằng tôi xoay sở để mua cho được. Đêm ngủ không yên, tôi liền nghĩ tới système D, bằng cách kiếm khúc thép nhỏ, mài nhọn, rồi lấy con dao thật sắc chấn cái ngành; dùng chỉ may áo quần làm dây câu, chặt cành cây nhỏ trong rừng làm cần và miếng nhôm hợp làm chì. Đào trùn làm mồi, lấy miếng vải thưa làm vợt.

Giờ đây, cha con chúng tôi lại kéo nhau xuống suối để câu, chắc hẳn rằng thế nào cũng được một mẻ lớn. Nhưng lạ thay, thấy bầy cá đó, chúng tôi liệng mồi ngay trước mặt, nhưng chẳng con cá nào chịu cắn câu. Cuối cùng đành phải dùng vợt rượt bắt được 5 con. Hôm đó cả nhà, sau mấy năm mới được ăn một bữa cơm với canh chua ngon lành, cá trout chấm miền suối nấu với me đất hái sau vườn. Và chỉ độc nhất chỉ có bữa canh đặc biệt đó thôi. Sau này, muốn có cũng không được., vì đàn cá đã di chuyển đi nơi khác. Chúng tôi tìm kiếm dọc bờ suối cả dặm cũng không thấy, lại thêm bờ suối hẻm khó đi, nên bỏ cuộc từ đó, tiếc thay!

Một hôm, có gia đình người bạn thân từ tiểu bang kế cận Pennsylvania, lái xe cả 8 tiếng đồng hồ đến thăm chúng tôi tại vùng đèo heo hút gió này, tình nghĩa này đã quý, lại còn biếu món quà đặc biệt là hai con cá chép cỡ lớn bằng bàn tay. Chúng tôi không biết phải cảm ơn như thế nào mới phải. Hôm đó, cả nhà được ăn một bữa cá no nê, cá chép hấp măng, thơm(khóm) và bún tàu, lại còn có món cá chép kho nước theo kiểu Huế. Điều làm tôi thêm muốn không phải hai món ăn kia mà là câu chuyện câu cá do người bạn tôi kể lại. Tôi nghĩ, giá tôi được bảo trợ ở một nơi gần biển, sông hồ hay suối lớn để tôi có thể đi câu cá thì sướng biết mấy.

Bốn năm đầu ở miền rừng núi lại được ăn hai bữa cá tươi, kể cũng rất đặc biệt. Tháng 8 năm 1979, gia đình chúng tôi rời bỏ chốn cũ vì quá lạnh, về ở Houston, vùng Đông Nam, chỉ cách biển Galveston đúng 30 dặm. Vừa mới chân ướt chân ráo tới nơi, đang lo dọn dẹp và bày biện bàn ghế, giường nệm cho chỗ ở mới trong một chung cư, liền được một người bạn trẻ lại thăm và tặng cho hai con cá rô biển (sheephead) thật là quý hóa.. Hôm đó, cả nhà được ăn món cá nướng với nước mắm pha, vì chưa biết chỗ bán thực phẩm Á Đông để mua mắm nêm ăn với cá nướng mới hợp khẩu.

Khi về Houston, mấy tháng đầu tôi hết sức nôn nóng muốn đi câu cá ở bờ biển Galveston ngay, nhưng tiếc thay tôi đang thất nghiệp, nên tạm thời gác lại, vì phải lo công ăn việc làm trước đã, rồi mới nghĩ tới giải trí sau. Khi xin được công việc, tôi phải làm theo ‘ca’, bắt đầu ‘ca’ chiều từ 3 giờ đến 11 giờ đêm, ‘ca’ ngày từ 7 giờ sáng đến 3 giờ chiều, và ‘ca’ đêm từ 11 giờ đêm đến 7 giờ sáng. Giờ giấc làm việc khác thường như vậy, không có ngày nghỉ cuối tuần, làm đảo lộn cả giờ giấc ăn uống và ngủ nghỉ. Ban đầu, tôi chưa quen với thời khóa biểu làm việc này, nên chỉ chờ sau ba ca làm việc giáp vòng, có được một lần nghỉ dài hạn là bốn ngày rưỡi, tôi mới đi câu. Đêm đó, sau bảy ngày làm việc thức đêm ai cũng mệt mỏi, mong về nhà nghỉ ngơi cho khỏe; riêng tôi lại khác, sáng đó ra về, tôi rất tỉnh táo.

Vừa về đến nhà, tắm rửa xong, chưa kịp ăn sáng, tôi đã vội vã lái xe đi câu ngay vì dụng cụ đi câu tôi đã chuẩn bị từ trước. Đến khi sức khỏe tôi đã quen với giờ giấc làm việc, tôi thường đi câu vào ca làm việc buổi chiều, vì đêm về nhà lúc 11 giờ, ăn uống tắm rửa xong, lên giường ngủ cũng sau quá nửa đêm. Sáng thức dậy khoảng 7 giờ, sửa soạn và đến địa điểm câu vừa đúng 9 giờ sáng. Tôi câu trong vòng 4 giờ đồng hồ., tức là đến 1 giờ chiều, tôi bắt buộc phải rời chỗ câu, lái xe về đến nhà khoảng 2 giờ chiều, đủ thời gian để đến sở làm ca chiều lúc 3 giờ. Suốt thời gian làm việc ở sở, tôi thường hay đi câu trong thời gian làm việc ca chiều, lo lắng nhất là khi xe bị hư dọc đường, hay bị trở ngại lưu thông, nhưng may thay, tôi chưa khi nào đến sở trễ. Những hôm không đi câu, tôi thường hay xem những chương trình câu cá chiếu trên TV để quảng cáo dụng cụ câu;thích nhất là những chương trình câu cá bass ở các hồ lớn, hoặc câu thi ở Vịnh Mễ Tây Cơ. Khi nghe hồi chuông báo hiệu, mọi tàu câu cùng tuôn ra một lượt, hướng về đại dương, như đang tranh giành địa điểm mà họ nghĩ rằng đã ù có cá chờ họ săn. Nhưng thật ra, câu được nhiều hay ít, cá lớn hay nhỏ, đều là do may mắn cả. Khoái mắt và hồi hộp nhất là khi thấy họ đang kéo và vật lộn (fight) với những con cá cờ (sailfish) lớn trên hai ba trăm cân. Đây là lối câu của những tay câu chuyên nghiệp hay là thú tiêu khiển của nhà giàu dư tiền thừa bạc. Riêng những chuyện câu tôi sắp kể ra đây là chuyện bình dân, ai đã từng đi câu đều trải qua.

****###****

CÂU NGOÀI KHƠI

Nói theo người bản xứ, theo nghĩa trắng là đi câu ở biển sâu (deep sea fishing), tức là đi câu xa, ra khơi, cách bờ đến 50 hay 60 dặm. Trong số bạn bè đi câu với tôi cũng có người có tàu loại nhỏ thông thường, 15 hay 17 feet dài, chỉ có thể đi câu cách bờ trong vòng dưới 8 dặm thôi. Nếu muốn đi xa bờ hơn, tàu phải dài ít nhất 21 feet. Bởi vậy, chúng tôi rủ nhau đi câu chung với khoảng trên 100 người trên một chiếc tàu lớn do một công ty câu cá tổ chức. Đây là lần đi câu xa đầu tiên của chúng tôi. Giờ rời bến ấn định là 6 giờ sáng, chúng tôi có mặt ở bến tàu lúc 5 giờ, tưởng rằng đang còn sớm nên tà tà uống tách cà phê cho ấm bụng, rồi mới mua vé, vì họ cấm mang thức ăn uống cho khách đi câu. Vừa bước lên tàu, thấy đông nghẹt người, tôi không biết họ đến từ lúc nào. Chúng tôi tìm chỗ đứng câu như có ghi số ở vé, toàn là những chỗ hai bên boong tàu.

Sau khi nhả neo, tàu khởi hành độ mười mười lăm phút, mọi người cùng tìm chỗ nghỉ ngơi, hoặc nằm trong boong tàu, hay lên ngồi hóng mát trên boong tàu, vì còn xa mới tới địa điểm câu. Tàu chạy sau 4 giờ đồng hồ đúng, giờ đây Trưởng Tàu mới báo cho mọi người biết đã đến điểm câu, những người đang nghỉ ngơi hay thiêu thiêu ngủ bỗng chỗi dậy, nhưng cũng có kẻ dậy không nổi vì say sóng nên nằm lì một chỗ. Khi mọi người đang chuẩn bị đồ câu cũng là lúc tàu xoay trở cho thuận với dòng nước để neo tàu dừng lại. Đồ câu và mồi do tàu cung cấp, cũng như các công việc khác, như thay cần, thay mồi hay vớt cá do những nhân viên phục dịch dưới tàu đảm trách.

Mọi người bắt đầu câu chừng 10 phút, bỗng nghe tiếng cười reo quanh tàu vì đa số đều câu được cá. Tiếng cười to nhất đa số là của quý bà quý cô khi cần có người giúp đỡ mang cá lên tàu. Những người phục dịch trên tàu chạy lạng xăng giúp người này đến người nọ, trông thật vui nhộn. Câu chừng khoảng khắc, thì được thông báo hãy kéo cần lên, để tàu di chuyển đến địa điểm câu khác. Tàu đổi chỗ bốn lần như vậy, tính ra tổng cộng có hai giờ câu, mỗi nơi chỉ câu có nửa giờ mà thôi, nghĩa là chỉ đủ thì giờ móc mồi thả xuống và kéo lên ba lần, vì nước quá sâu gần 200 feet giây mới đụng đáy biển là nơi tập trung của loại cá hồng (red snapper) hay cá Mú (grouper). Cần câu loại đầu to (heavy action), dây câu 60 hay 70 lbs, dùng cá mực làm mồi, là loại dai, và dùng cục chì nặng trên 16 ounces để mang mồi xuống tận đáy cho thật nhanh, tính ra thời gian thả mồi từ mặt nước đến đáy chỉ có mấy chục giây, nhưng phần nhiều mồi bị cá nhỏ chặn ăn trước khi chìm tới đáy.

Dây câu cứng, chì nặng, nước sâu, dẫu kéo nổi một cục chì không cũng mỏi tay rồi, huống hồ là có thêm cá. Bởi vậy, những người thiếu kinh nghiệm đôi khi câu chẳng được con cá nào, hoặc khi câu được, không biết cách kéo cá vào mạn tàu, làm vướng dây câu của những người khác., như là những người đứng cầu hai bên hông tàu, vì dây câu của họ dài ngắn, chì nặng nhẹ khác nhau, nhưng lại nghiêng về một phía do dòng nước tạo nên. Giờ đây, tôi mới hiểu tại sao những khách câu đi sớm là muốn giữ chỗ câu tốt, đó là những chỗ ở đuôi tàu. Vì khi neo tàu đứng tại chỗ, bao giờ mũi tàu cũng ngược với dòng nước., nghĩa là nước chảy từ mũi ra đuôi tàu; đứng câu ở đây sẽ không bị mắc vướng với những dây câu của người khác.

Chúng tôi đi câu bằng tàu lớn này chỉ ba lần mà thôi, vì những trở ngại như vừa kể ở trên.. Đi câu rông rã suốt ngày từ sáng đến chiều mà thời gian câu chỉ khoảng 2 giờ đồng hồ, đi về mất 8 giờ và 2 giờ di chuyển và xoay trở tàu ở 4 điểm câu. Bởi vậy kết quả rất ít ỏi. Lần nào may mắn cũng chỉ được chưa đầy mười con cá Hồng hay cá Mú, mỗi con nặng khoảng từ 3 đến 5 lbs.

Sau đó, chúng tôi đi câu bằng tàu nhỏ hơn, chỉ chở tối đa là 5 người. Tàu có một người lái và một người phục dịch, dĩ nhiên là phí tổn phải trả gấp đôi. Loại tàu này không đi xa, chỉ cách bờ trên 10 dặm, rất tiện lợi cho việc câu cá Thu (Kingfish) vào mùa hè tháng 7 và tháng 8 hằng năm. Những ai đi câu bằng tàu nhỏ này đều rất thích, nhưng tiếc thay chủ những tàu nhỏ này bị hãng tàu câu lớn kiện nên bắt buộc phải ngưng hoạt động.

Giờ đây, chúng tôi xoay sở bằng cách khác. Sáu người chúng tôi tự mượn tàu và lái lấy. Rùi thay, hôm đó gió lớn, sóng cao tới 9 feet, theo như tiên đoán thời tiết lẽ ra không nên ra khơi, nhưng vì đã đóng tiền trước rồi nên đành chấp nhận mạo hiểm. Sau mấy giờ đồng hồ vật lộn với sóng dữ dằn, chúng tôi mới tới được địa điểm câu. Bỏ neo xuống, nhưng tàu vẫn trôi dạt, chúng tôi phụ nhau vát vả lăm mới neo tàu đứng lại theo như ý muốn. Ai nấy cũng mừng, định sửa soạn đồ câu, nhưng vì tàu trôi dạt quá mạnh

làm mọi người không ai đứng vững, bỗng nghe một tiếng rắc khô khan. Chúng tôi ai nấy đều nhìn về phía đầu tàu, mới hay tàu bị đứt giây neo và đang xoay vòng quanh, vì máy chạy chậm.

Thế là hết một buổi đi câu ngoài khơi chúng tôi đành lái tàu trở về trả lại cho hãng tàu câu cá, ai nấy mệt rũ người, riêng tôi và hai người nữa ói mửa ra mật xanh mật vàng. Và cũng kể từ đó nhóm đi câu chúng tôi 6 người ít khi đi câu chung với nhau một lượt đầy đủ, vì nay dùng thuyền câu nhỏ, chở tối đa 4 người, chỉ đi câu cách bờ chừng 8 dặm trở lại mà thôi, nhưng kết quả lại khả quan hơn, nhứt là câu cá Thu, bữa nào cũng đạt được giới hạn (possession limits) do chính quyền địa phương ấn định hằng năm. Luật lệ câu cá rõ ràng lắm và thay đổi hằng năm, tùy theo số lượng sinh sản của các loại cá. Ai đã từng đi câu đều rõ, khỏi phải nêu ra đây rất dài dòng.

Một hôm, hai cha con chúng tôi cùng với hai người bạn định thuê một chiếc tàu nhỏ đi câu ngoài khơi, có người lái và kẻ phục dịch. Rủi thay, loại tàu nhỏ này bị hãng tàu lớn câu cá kiện, nên ngưng hoạt động bất thần. Chúng tôi đành trở về, lúc đó đã gần trưa, về nhà cũng lỡ dở nên chúng tôi dùng thuyền nhỏ của một người bạn để đi câu gỡ. Vì thời tiết hôm đó rất tốt, gió nhẹ, sóng êm. Khi thuyền ra khỏi bờ chừng vài dặm, chưa đến chỗ dự định câu, nhưng thấy một đàn cá nhỏ nhảy lên mặt nước là triệu chứng có cá lớn đang rượt bắt mồi. Chúng tôi cho tàu dừng lại, có người đang neo tàu và cũng có người bắt đầu câu vì sợ đàn cá lớn chạy mất. Tàu chưa đứng ở vị trí mong muốn thì đã bị giật mạnh, nghiêng hẳn về một bên, cần câu của tôi cắm ở mạn thuyền cong vòng vì tôi đang bận neo tàu. Tôi tức tốc chạy lại nắm cần, nhưng nắc không lên khỏi óng cắm cần vì nặng quá, tôi loay hoay mãi. Qua cơn xúc động, tôi chợt nhớ phải làm gì, tôi vội vàng nói khoá máy câu, bỗng nghe tiếng kêu rè rè đều đặn, chỉ câu nói ra từ từ. Ai đã từng đi câu khi nghe tiếng kêu này chẳng khác gì như một bài nhạc, đều cảm thấy khoái chí. Giờ đây cần câu trở lại vị trí đứng nghiêng, lấy ra rất dễ. Trong lúc tôi đang thông thả cuốn giây lại thì ba người trên tàu cũng đang trì kéo với cá mắc câu.

Chưa bao giờ tôi gặp cảnh câu cá may mắn như vậy, cá cắn câu 4 người một lúc. Mặt mày ai nấy hớn hờ, vừa kéo vừa cười một cách thích thú. Chưa thấy mặt cá nên người nào cũng cho mình đoán đúng là cá gì và cá của mình sẽ lớn hơn cả. Hai người bạn kia thiện nghệ hơn nên kéo cá vào gần mạn thuyền trước. Đây là cá Mập(shark) mình dài, không có vớt nào vớt ù cá mang lên tàu được. Những người câu cá lớn thường dùng móc sắt hình chữ U để móc cá. Bởi vậy, chúng tôi phải giúp nhau nhưng ai nấy đều bận cầm cần câu của mình đang có cá mắc câu, không ai rảnh tay cả. Tôi bảo con tôi đưa cần câu của nó cho tôi cầm và giúp người đầu tiên đem cá lên. Người kia kéo cá vào gần, cho nằm sát và song song với mạn thuyền, vẫn giữ giây câu, trong lúc con tôi tìm cách nắm chặt đuôi cá. Khi đã sẵn sàng hai người cùng nhấc lên một lượt, phải vát vả và gồng người mới có thể mang được con cá đầu tiên vào trong thuyền. Hai con cá kế tiếp đem lên thuyền cũng không mấy khó khăn vì đã biết cách và có nhiều người rảnh tay giúp nhau. Nhưng đến phiên con cá mắc giây câu của tôi thì lại khó nhọc hơn, vì cá lớn vùng vẫy mạnh, sợ đứt giây câu, nên chỉ có thể mang lên tàu bằng cách nắm đuôi nhấc lên, phải hai người mới làm nổi.

Bốn con cá đã đem được lên tàu, tưởng đã yên, nhưng không. Chúng nó vùng vẫy rất dữ dội, không những đập thân, vẫy đuôi vào lòng tàu phành phạch, mà còn cắn phá những vật rơi trong tàu và đứt cả giây điện hai bên hong tàu. Nhưng chúng tôi ai nấy vẫn mặc kệ, tiếp tục câu, vì kinh nghiệm cho biết cá chỉ ăn câu trong khoảng thời gian ngắn chừng non một giờ đồng hồ trở lại. Chúng tôi câu thêm bốn con nữa thì đầy tàu, cỡ cá sàng sàng dài bằng nhau, mỗi con dài trên 5 feet, chỉ riêng con cá của tôi trọng hơn, trên 6 feet. Tám con cá nằm ngón ngang, vùng vẫy làm cản trở cả lối đi; nếu ai vô ý có thể bị thương vì cá cắn. Chúng tôi đề nghị trở về nhưng anh bạn chủ tàu muốn câu thêm một con nữa.

Trong lúc chờ đợi, tôi mới có dịp quan sát cảnh vật chung quanh, có trên 10 chiếc tàu vây quanh chỗ chúng tôi câu, đằng xa còn có mấy chiếc tàu đang chạy tới nữa. Người nào trên tàu cũng đang vát vả vật lộn với cá đang mắc câu như trường hợp chúng tôi vừa rồi, họ la hét inh ỏi, thỉnh thoảng chen lẫn tiếng reo hò vui mừng của những kẻ bắt được cá, hay những câu chưởi thề của những người bị đứt giây câu hay sảy cá. Chưa bao giờ tôi chứng kiến một cảnh câu cá vui nhộn như vậy.

Sau đó tôi theo bạn bè câu tàu nhiều lần nữa, được nhiều loại cá khác nhau, nhưng tôi cảm thấy có phần bất tiện vì thiếu tự chủ. Có khi muốn đi sớm hay về muộn cũng không được vì tôi không phải là chủ

tàu. Bởi vậy tôi tự động rút lui bằng cách từ chối khéo đôi ba lần mỗi lúc được mời gọi, tự khắc người ta hiểu.

###

CÂU TRONG BỜ

Bấy lâu tôi theo bạn bè đi câu bằng tàu, thỉnh thoảng tôi cũng có đi câu trong bờ, nhưng chỉ đi gần, quanh quần ở bãi biển Galveston. Nay tôi đi xa hơn, lấy Galveston làm trung tâm, đi dọc theo bờ biển về phía Đông 30 dặm, tới High Island, và đi về phía Tây 40 dặm, tới Freeport, tôi mới khám phá nhiều địa điểm câu rất tốt, một là có cá, hai là có chỗ đậu xe gần, ba là có quán xá bán thức ăn nước uống. Quan trọng nhất là những chỗ có cá, chẳng hạn như Roll Over Pass, hay là San Louis Pass, là những địa điểm có dòng nước giao lưu giữa biển và hồ lớn trong đất liền.

Hàng ngày, những lúc thủy triều lên xuống, cá thường di động qua những chỗ này. Đi câu, ai cũng xem tin tức thời tiết trước, đặc biệt chú ý đến phần thủy triều. Kể đến là các đập đá, như Đập Đá Bắc & Nam (North & South Jetties) ở Bolivar và Đập Đá Bắc & Nam ở Freeport, đây là những đập đá dài ngắn tùy theo cửa biển được xây lên để ngăn sóng, hầu giúp tàu bè dễ dàng cập bến. Nếu là đập dài 5 dặm như Đập Bắc (North Jetty) thì ở khoảng giữa có một đoạn cắt (boat cut) để cho các tàu nhỏ qua lại, khỏi đi vòng. Đây là nơi sinh sôi nảy nở của loài hào hén và các loại cá nhỏ, nên các cá lớn thường đến đây tìm mồi.

Ở hai nơi Roll Over Pass và San Louis Pass về mùa hè, thiên hạ cắm lều câu tại chỗ rất đông, có hôm tôi tới đó, phải đậu xe từ đằng xa. Ban đầu, tôi và nhà tôi thường đi câu ở Đập Đá Bắc (North Jetty) vùng Bolivar. Muốn câu cá lớn thì phải đi xa. Từ chỗ đậu xe, còn phải đi bộ hai dặm nữa mới tới đoạn cắt (boat cut), nơi có nhiều cá qua lại. Mặt đường lổm chổm rất khó đi, vì đập được đắp (chứ không phải tráng xi măng) bởi những tảng đá lớn hình khối vuông hay chữ nhật, mỗi bề mặt ít nhất 4 hay 5 feet trở lên, không đồng đều, chồng lên nhau. Khi đi đã khó, khi về lại càng khó hơn nếu câu được nhiều cá, mang nặng. Có hôm chúng tôi câu được trên ba chục con cá, vừa rô biển vừa drum, mỗi con trung bình từ 3 tới 4 lbs, không làm sao mang nổi, đành phải vất bớt.

Tuy trở ngại như vậy, nhưng có nhiều hôm tôi mang một mình theo đèn và bao ngủ ra tới đoạn cắt, ở lại câu qua đêm. Có hôm tôi bị vấp ngã, tay chân bị trầy trụa và vỡ cả cây đèn gió. Nhưng nguy hiểm nhất là hôm bị trận mưa to gió lớn bất thần, sóng rất mạnh, đánh tạt nước qua bờ đê, tôi bị ướt như chuột lột. Lạnh thấu xương nhưng phải gồng mình chịu trận không cách gì đi vào bờ được vì gió mạnh và mặt đường quá trơn. May thay, tôi không bị bỏ xác cho cá ăn.

Sau đó, chúng tôi câu ở San Louis Pass, cách Galveston đúng 20 dặm về phía Tây, lái xe đậu ngay bãi cát sát bờ biển. Còn gì thích thú cho bằng, liệng mồi ra xa, rồi cắm cần ở nơi các ống nước bằng nhựa bắt nơi đôn cản trước mũi xe. Xong vào ngồi trong xe, vừa đọc báo, vừa nhâm nhi cà phê và vừa liếc mắt trông chừng mấy cần câu. Đây là chỗ tôi câu được nhiều cá lớn nhất.

Nhiều loại cá hiếm được bảo vệ bằng những luật lệ địa phương hết sức rắc rối qui định về cỡ to lớn và số lượng nhiều ít. Luật lệ thay đổi hằng năm tùy theo sự sinh sản của từng loại cá. Cá Red Drum hay là Red Fish, đặc biệt có chấm đen ở đuôi, nên người mình gọi là cá chấm đuôi, là loại cá quý nhất của tiểu bang Texas, mỗi người mỗi lần chỉ được câu một con, và mỗi ngày tối đa 2 con thôi. Ví dụ như câu được 2 con, xách về cùng một lượt, tự cho rằng ngày này mình không câu nữa, đủ số lượng rồi, nếu gặp cảnh sát hay nhân viên tuần câu mình cũng bị phạt, vi phạm luật. Nếu một ngày muốn được 2 con thì khi câu được con thứ nhất phải mang vào cất đã, rồi mới câu tiếp con thứ hai mang về sau. Cỡ cá được phép mang về là từ 18 đến 28 inches; dưới 18" hay trên 28" phải bỏ trở lại xuống biển, để cá tăng trưởng hay sinh nở. Còn rất nhiều luật lệ khác lạ nữa, rắc rối là vậy đó. (Nhiều lắm, xin khỏi kể ra đây). Bởi vậy, khi đi câu, rất

nhiều người mang máy ảnh theo, phòng khi câu được cá lớn quá cỡ(oversize, người đi câu ở đây gọi là "bull", có ý nói to lớn như bò mộng)tự mình ôm cá, nhờ người khác chụp hình, rồi bỏ cá trở lại xuống biển. Chính tôi nhiều lần câu được loại cá quý này, lớn dài tới 42", cũng làm như họ, tiếc ơi là tiếc, nhưng không thể làm khác hơn được. Vì khi câu có nhiều người, nếu ai có ý vi phạm, lén lút mang cá về nhà không đúng cỡ, sẽ bị cảnh sát chặn bắt ngay dọc đường vì có người tố cáo, nhứt là lúc này có nhiều điện thoại cầm tay.

Có hôm tôi đi câu với một người bạn, tôi câu được 5 con cá Cam (Amberjack), mỗi con trung bình 40lbs. Cũng có nhiều người khác câu được nhiều cá hơn tôi, sở dĩ bạn tôi cũng như nhiều người khác không câu được vì dụng cụ của họ không thích hợp, cần ngắn dưới 10 feet, liệng không tới nơi, không đúng chỗ, chỉ câu nhỏ dưới 17lbs, bị đứt. Cần của chúng tôi từ 12 tới 15 feet, chỉ câu trên 30lbs. Trong lúc chúng tôi hờ hờ kéo cá vào bờ lia lịa thì những người không câu được, bất động đứng nhìn với vẻ mặt đáng tiếc. Vì cá lớn, những thùng đựng thông thường không thể chứa hết, nên tôi đã nhờ bạn tôi cùng phụ một tay, xách từng con một bỏ vào sau thùng xe.

Một lần khác, tôi và nhà tôi cùng câu tại nơi đây được 16 con cá mập (shark) trong vòng một giờ đồng hồ vào buổi chiều, trong lúc nhiều người khác chỉ câu được cá đuối (Ray) vì cùng trở ngại như bạn tôi lần trước, cần nhỏ, chỉ yếu. Có khi cá lớn mắc câu hai cần một lượt, nhà tôi kéo không nổi, chỉ ôm cần chịu trận vì tôi bận kéo cần của tôi. May thay, đứng ở bờ vững vàng, cần tốt, chỉ mạnh, nên tôi mới có thể lôi cá vào bờ nhanh. Tôi lôi thẳng cá lên bờ, không cần phải dùng vợt hay móc sắt gì hết. Để tại chỗ, không kịp tháo lưỡi câu vì tôi còn phải kéo cá đang mắc câu ở cần nhà tôi đang cầm. Nếu chậm sẽ vướng dây câu của người khác.

Hết giờ cá cắn câu, tôi và nhà tôi gom cá lại để một đồng, con nào con nấy to bằng nhau, 5 feet dài. Tôi nhìn sững đồng cá, cười thỏa mãn vì tôi chưa khi nào câu được mớ cá lớn như hôm nay, trong lúc đó có nhiều người lại xem và bàn tán. Trong số này có một ông Mỹ đề nghị với nhà tôi để ông làm cá (clean) và chia phần cho ông một ít và nhứt là cho ông một con shark nguyên vẹn để ông đem về nhà, vì ông không câu được con shark nào trong ba ngày qua ông cắm trại tại đây. Ông ở tận Midland cách 500 dặm đường xa. Khi nghe nhà tôi nói lại, tôi hết sức mừng, vì chính tôi cũng đang phân vân không biết phải giải quyết làm sao với 15 con cá này. Ngay ngày hôm trước tôi đã câu được 5 con như thế này. Khi mang về nhà, tôi phải vất vả đem đi cho. Có người không nhận, cho rằng thịt cá mập tanh, hoặc giả cá mập ăn thịt người, ghê tởm. Vì họ không biết cách nấu. Người sành, ăn cả da, cả gan, bằng cách hấp rau răm. Người thường bỏ da, bỏ gan, nấu canh chua ăn rất ngon.

Ngoài cá mập ra, trong tủ đá của tôi còn nhiều loại cá khác, nay mang thêm về, quá thừa, lại còn tốn công đi cho, nên chúng tôi đồng ý cho ông Mỹ kia tất cả số cá. Ông ta tròn xoe cặp mắt và cứ lặp đi lặp lại "really!really" với vẻ ngạc nhiên. Chúng tôi thì "Yes!Yes!" với điệu bộ tự hào. Ông Mỹ này cũng lịch sự, giúp chúng tôi dọn dẹp đồ đạc khi ra về. Trên đường về, vợ chồng chúng tôi rất hân hoan vì nghĩ tới chuyện vừa qua, không ngừng là một hành động đẹp mà còn trút được gánh nặng. Khi về tới nhà có thể tắm rửa ngay, khỏi vất vả làm cá dơ dáy như mọi khi.

###

CÂU HỒ

Câu cá ở biển hay cá nước mặn có từng mùa, mỗi mùa có mỗi loại cá đặc biệt và khác nhau. Câu cá nước ngọt cũng vậy. Về mùa hè, tôi thường đi câu cá chép (Carp) và cá Bùôi (White Amour) và cá Bass có sọc với một người bạn chỉ câu hồ mà thôi. Lý do:sợ nắng. Cá White Amour này, người Mỹ nhập từ Đài Loan, đem về nuôi ở Hồ Conroe để ăn rông rêu, làm sạch đáy hồ. Theo sự phỏng đoán lúc ban đầu của trường Đại Học Texas A&M thì loại cá này to chừng 5 lbs và dài khoảng 1 foot trở lại, không ngờ nay lớn quá khổ, mỗi con nặng tên 30 lbs và dài trên 3 feet. Bởi vậy, nay họ muốn diệt bớt

bằng cách tổ chức bắn cá (arching) hằng năm. Có năm, người trúng giải bắn được trên 600lbs cá, dĩ nhiên là hủy đi, người Mỹ không ăn cá này vì sợ xương. Nhưng người Trung Hoa và chúng tôi thì mê câu loại cá này lắm. Một là cá tri kéo và lôi mạnh tạo cảm giác thích thú cho người câu, hai là nấu canh ăn ngon tuy không bằng loại cá khác, đặc biệt không có mùi tanh và ít xương hơn cá chép.

Câu hồ rất mát mẻ, luôn luôn có cây che mưa che nắng, có khi chúng tôi nằm nghỉ dưới tàng cây. Mỗi hôm liền, chúng tôi câu được cá chép và cá buổi. Khoái quá, tôi bèn rủ ông bạn kia đi nữa, nhưng ông bạn đi làm việc, nên tôi đi một mình. Tôi câu chỗ cũ không có, bèn băng bộ xuyên rừng độ nửa dặm, ngang qua một mồm đất hình bầu dục, câu ở chỗ mới. Hôm đó, tôi câu được 5 con cá buổi (white Amour), mỗi con nặng trên dưới 30 lbs, dài cả thước. Dĩ nhiên là tôi khiêng một mình không nổi, vất bớt thì tiếc quá. Suy nghĩ mãi, tôi mới tìm ra phương pháp xâu cá vào một sợi dây bền chắc, đem thả xuống nước. Tôi lội dọc theo bờ hồ vừa kéo, dùng dần vất vả vì bị vướng các gốc cây bị ngã nằm sát bờ hồ. Tính ra chưa đầy một dặm mà tôi phải lội hơn một tiếng đồng hồ mới về tới bãi đậu xe.

Tôi khoe chuyện này với mấy ông bạn đã từng câu hồ. Ai nấy đều lắc đầu, bảo rằng tôi không sợ cá sấu tấn công sao. Thật tình, tôi chưa nghĩ tới điều này. Hôm đó, tôi không thấy cá sấu, nhưng gặp rắn thì nhiều, mà rắn ở hồ có nhiều loại độc lắm. Từ đó, tôi không lội dọc theo bờ hồ nữa.

Đi câu, tôi hay tìm tới địa điểm mới, phòng khi câu chỗ này không có thì đi chuyển sang chỗ khác. Bởi vậy, tôi đang là kẻ học nghề câu hồ, nay trở thành leader oai quá! Một hôm, tôi dẫn một ông bạn khác đi câu, chứ không phải "ông xếp" cũ của tôi lúc trước. Ông bạn này thường phàn nàn mình là tay không sát cá, ai câu cũng được, chỉ trừ anh ta. Lần này cá cắn câu, anh ta lôi kéo mãi cũng không đem cá nổi vào bờ được, để cho tôi có thể dùng vợt hớt cá, vì cá vùng vẫy mạnh, sợ đứt dây câu. Anh ta liền trao cần của anh cho tôi và nhận lấy vợt của tôi. Tôi thích quá, bắt đầu kéo thì anh ta vội vàng ngăn lại, bảo tôi cứ cầm cần như vậy, để anh ta lội ra xa, xúc cá bằng vợt. Lúc ấy gặp một chiếc tàu thể thao, chở nhiều người bạn trẻ trượt nước đi ngang qua. Họ dừng lại khi thấy cảnh tượng trước mắt, một ông già đang lội nước ngập ngang ngực, đang đối thoại với một ông già khác đứng trên bờ. Họ không hiểu nói gì, tưởng rằng một ông già sắp chết đuối nên kêu cứu. Họ cho tàu tiến lại, liền nghe một giọng nói thất thanh "Please, please, Stay away, I am catching my big fish". Tàu liền dừng lại, mọi người trên tàu chú ý quan sát, cho đến khi ông già dưới nước đem con cá lên bờ mới quay tàu rời xa. Đúng là một con cá White Amour lớn. Tôi cuốn dây vào thì dây đứt từ hồi nào không hay. Xem xét và hỏi lại, anh ta mới cho biết các dụng cụ câu này đều mua ở các tiệm cầm đồ (pawn shop). Nghĩ lại thật là may cho tôi, chịu nghe lời anh ta.. nếu không tự động kéo, đứt dây, mất cá, tôi sẽ ăn nói làm sao đây. Các bạn ở xa nghe kể chuyện này khó tin. Nhưng các bạn câu ở Houston đều biết là ai.. Vì những ai đã từng đi câu với anh bạn này đều có những giai thoại hết sức lý kỳ. Và tôi chắc rằng mấy người Mỹ trẻ kia khó quên chuyện câu cá của hai ông già Á Đông này.

Câu hồ, tôi cũng đã từng đi câu một mình. Thứ nhất là những đêm trăng, nằm nhìn trời bỗng nghe chuông báo động, chạy ra kéo lên những con cá lớn, mình óng ánh.

*****

CÂU LỘI

Đi câu, ai lại không lội, lẽ dĩ nhiên, cần gì phải nói. Không, đây là một lối câu rất thú vị, lại bắt được nhiều cá hơn cả. Chẳng vậy mà nhiều tàu câu lái tới nơi, neo lại, mọi người trên tàu đều xuống nước, lội bộ.

Ở đây, vào đầu tháng 10 cho đến Thanksgiving là mùa câu cá Lưỡi Trâu (Flounder), những người đi câu ai cũng nao nức mong đợi mùa câu này. Ngoài các dụng cụ câu thông thường còn phải mang áo lội lên tận nách để chống lạnh. Bãi lội câu là vùng quanh Sea World Park ở Galveston, cuối đường 51. Thông thường hằng ngày người ta câu ở đây khoảng 100 người. Bữa nào đọc báo hay nghe tiên đoán thời tiết, báo cơn lạnh lớn sắp đến, ngày mai "flounder run", tức là ngày cá chạy, cá từ ngoài sâu chạy vào để trong bờ, sau đó đi xa. Dẫu hôm đó ba giờ chiều, thủy triều mới bắt đầu lên, nhưng 5 giờ sáng, chúng tôi đã có mặt ở các tiệm bán mồi, mua mồi sẵn, lái xe ra ngồi đợi ở bờ biển bãi lội, nếu chậm sẽ không có mồi và chỗ đậu

xe xa, phải cuốc bộ hơn cả dậm, vì hôm đó đi câu rất đông. Khoảng 1 giờ chiều chúng tôi bắt đầu câu, lội cách bờ chừng nửa dậm, có kẻ lội xuôi người lội ngược, nhưng tất cả mọi người cùng đi dần dần vào bờ vì nước bắt đầu dâng lên cao có thể làm ngập áo lội. Cá phân tán khắp bãi lội, không biết đâu mà đoán, có nhiều khi cá nằm ngay dưới chân, đó là những lúc kéo mồi về sát bên mình cá mới cắn câu. Nhiều khi tôi đứng một chỗ, chỉ câu quanh quần bên mình được 7, 8 con trong khoảnh khắc. Đến giờ nước lớn, sắp ngập áo phao, mọi người bắt buộc phải lên bờ, đứng sắp hàng ngang cả dậm, không đồng đều, chỗ nhiều người chỗ ít người, đếm ra cả mấy trăm người, trong số này có rất nhiều ông lớn của các hãng xưởng công ty, nhiều nhất là mấy ông lớn ở NASA vì nhiều người biết mặt. Đểu ý, chỗ nào đông người là chỗ đó có cá, thiên hạ càng bu lại đông hơn, câu dành dứt nhau nên vương chỉ tùm lum.

Những người câu thường, mỗi mùa câu được trên dưới 100 con, những tay thiện nghệ chỉ câu "mồi giả" được ít nhất là 200 con. Có lẽ vì thế mà nay bị hạn chế về cỡ và số lượng của loại cá này, mỗi người mỗi lần chỉ câu được 10 con và mỗi ngày được mang về tối đa 20 con mà thôi, thay vì không hạn chế như lúc trước. Cỡ cá phải dài hơn 14" .

Tôi câu bằng cách lội này dờ lăm vùi hay mồi chân, thỉnh thoảng phải vào bờ nghỉ ngơi, nếu ráng đứng lâu có thể bị vọp bẻ(cramp). Bởi vậy rất ít khi tôi câu đủ số cá mong muốn. Cá flounder to nhất mà tôi câu được chỉ dài cỡ 24". Nhưng con và cháu tôi mới mười tuổi đã từng câu được con to bằng tờ báo, cả bề dài lẫn bề ngang, trên 27". Nếu quý bạn câu không tin, lấy tờ báo ra đo, hoặc có dịp trông thấy hình nó chụp đăng ôm con cá. Lúc chín tuổi, cháu nhỏ này câu thi với các bạn đồng đội "Boy Scout", đoạt được ba giải:cá lớn nhất, cá nhỏ nhất và cá nhiều nhất.

####

ÂN OÁN VỚI CÁ

Nói chuyện câu cá mà không đề cập về ân oán với cá là điều thiếu sót, đó là những chuyện cá cắn đứt dây, kéo mất cần hay lôi kẻ câu xuống nước.

Những ai đi câu lại không bị cá cắn đứt dây, ngồi tiếc ngẩn ngơ, vì cá xẩy là cá to. Người ta thường nói câu này đề mĩa mai những người hay nói dốt. Nay đi câu tôi mới thấy nghĩa trắng câu nói kia là đúng. Như trường hợp của tôi, muốn khỏi mất cần khi câu hồ, tôi đã dùng sắt đẹp 30 ly bề ngang, dày 5 ly, bắt ộc vào một khúc ống nước bằng nhựa để làm cái cắm cần. Tôi cắm thẳng xuống đất phần sắt dài 3 tấc. Liệng mồi xong, tôi cắm cần vào thẳng đứng. Tôi quay lưng đi lấy nước uống, bỗng nghe tiếng động lách cách nhẹ, tôi xoay mặt lại, thấy cần câu nghiêng hẳn, tôi vội vàng chạy lại thì không kịp nữa, cá đang lôi cần câu ra xa mất hút. Nhìn lại cần cắm, cong đúng 90 độ. Chỉ có cá lớn mới có sức mạnh kéo sắt dày 5 ly cong như vậy. Không thể tưởng tượng nổi. Tôi âm ức suốt cả buổi câu hôm đó. Tôi còn giữ cái cắm cần cong này để làm kỷ niệm. Từ đó tôi dùng sắt góc (corner Steel) làm cắm cần mới trị cá to được.

Nhớ hôm trước, ông bạn tôi bị cá kéo mất cần, ông ngồi tiếc ngẩn ngơ, mắt cứ chăm chăm nhìn ra mặt hồ cả mấy tiếng đồng hồ. Bỗng ông nhìn thấy ngoài xa một khúc cây nhấp nhô, không thể xác định được đó là tay cầm của cần câu hay là một nhánh cây. Vì tiếc của, ông bạn tôi phải đi vòng hai dậm mới sang được bên kia bờ gần vật nổi kia hơn để nhìn cho chính xác, hôm đó chúng tôi câu ở cái túi hồ (cul de sac), tôi tính dùng lưỡi câu ba(tripple)liệng ra, may có thể móc cần câu vào. Nhưng ông bạn tôi nói "cắm ơn, khỏi làm phiền bác". Rồi ông nhảy tòm xuống hồ, bơi ra xa, mang cần câu vào bờ làm tôi lo lắng không ít. Tôi phục ông bạn già gân của tôi quá. Giá như hôm tôi mất cần câu, thấy nổi tứ dằng xa như vậy, tôi cũng không dám lội.

Một hôm đi câu tàu, chúng tôi nghe thấy mấy người trên tàu trước mặt đang cười ồn ào làm chúng tôi chú ý, thì ra họ đang vật lộn với con cá đang mắc câu. Một hồi sau, họ nhả neo để cho cá lôi tàu đi. Chúng tôi vì hiếu kỳ nên đi theo xa xa đằng sau để xem cá gì mạnh như vậy. Nhưng tiếc thay, chừng 20

phút sau, chúng tôi nghe tiếng chười đồng của mấy người tàu phía trước, có người đập đầu, có người bung tai, có người ngồi xuống ghế. Ai cũng hiểu cá xảy rồi. Tôi tiếc dùm cho họ.

Giờ đây, chúng tôi trở lại chỗ cũ, tiếp tục câu, ai cũng câu được cá drum từ 40 đến 60 lbs, loại cá này trĩ nặng như cục đá, nên tôi nghĩ rằng phải là một loại cá lớn loại khác mới lôi tàu kia phon phon như vậy. Drum, loại cá màu sẫm, xương cứng. Thịt cá lớn sẽ ra có nhiều sợi gân trắng nhúc nhích, nhiều người cho đó là giun, nên không ăn.

Đi câu tàu, thỉnh thoảng mấy ông bạn già tôi bậc rập tay chân, rơi tôm xuống biển, chúng tôi nói đùa là bị cá kéo. Nhưng trường hợp của nhà tôi thì khác. Hôm đó, hai vợ chồng chúng tôi và đứa con trai đi câu chung ở North Jetty. Vì nghĩ rằng có đứa con bên cạnh nhà tôi, nên tôi vác cần đi câu đằng xa. Khi trở lại thấy nhà tôi ướt sũng, hỏi ra, nhà tôi kể lại. Nhà tôi cầm nghiêng cần câu ở hóc đá cạnh bờ đê và đang ngồi uống nước, bỗng thấy cần câu nhúc nhích mạnh, nhà tôi vội vàng chạy lại nắm được cán cần câu, nhưng bị cá lôi mạnh rơi xuống nước. May thay, con chúng tôi đang câu bên cạnh, tức tốc chạy đến đưa cần câu cho nhà tôi nắm và kéo vào, đem lên bờ an toàn. Nghe vậy, tôi mới nói đùa, rằng nhà tôi sát cá nên mới có ân oán với cá. Nhà tôi đã từng câu được nhiều cá lớn, như con cá bass 28 lbs mà cho tới nay tôi vẫn chưa câu được con bass nào to như vậy.

Nói về cá câu to nhỏ, tôi chợt nhớ tới mấy ông câu cá người Pháp, khi chúng tôi đến thăm các cháu chúng tôi vùng quê Bretagne. Nhà chúng nó ở gần một cái hồ lớn, chiều nào chúng tôi cũng ra hồ hứng mát và xem người ta câu. Người nào người nấy mang cần thật dài ít nhất là 40 feet. Trước tiên, họ cắm 5 cái chéo ngắn (béquille) dưới đất, rồi lần lượt ráp mấy ống cần câu vào nhau, đặt nằm trên mấy cái chéo. Tiếp đến, họ mới buộc chỉ vào cần câu. Thế là xong, móc mồi liệng xuống hồ câu không cần máy. Vì cần quá dài nên phải dùng hai cái chéo cao để đỡ.

Tôi kiên trì ngồi đợi, xem họ câu cá gì mà dùng cần lớn và dài như vậy. Chừng non một giờ, có nhiều người câu được cá, người câu được nhiều nhứt là hai con, tôi tiến lại xem và hỏi chuyện người này. Ông ta có vẻ hãnh diện lắm, bảo đây là truite, tức là trout, mình cũng có chắm bông, cỡ lớn bằng ba ngón tay, dài chừng trên 30 phân. Ngày mai lại, tôi đi lang thang trong làng, gặp ông câu cá hôm qua, ông ta mời tôi vào nhà "boire un coup", ngồi nói chuyện câu. Tiếc thay tôi không mang theo ảnh chụp cá tôi câu, để làm bằng chứng và có dịp ba hoa.

Sau đó, đến Paris, tôi thấy mấy người câu ở sông Seine, nhưng tôi không có thì giờ ngồi xem vì bận thăm viếng thắng cảnh và bạn bè. Chúng tôi vào ăn tại quán ăn Thanh Thế, có mấy món ăn đặc biệt, giá cao nhứt trong bản thực đơn, đó là canh chua tôm và cá chua ngọt. Canh đêm đúng 6 con tôm, mỗi con lớn bằng ngón tay út, cá chỉ lớn bằng bàn tay. Aên xong tôi nói, "Xin lỗi các anh, tôm này nhỏ hơn tôm mồi tôi đi câu và cá này nếu tôi câu được phải thả lại xuống biển vì quá nhỏ (undersized)". Mọi người có vẻ không tin, nhất là tôi sợ có người hiểu lầm nên nói tiếp ""Không có ý nói tôi ăn xài sang, thật tình món ăn tôm, cá ở đây đắt quá., vì nước Pháp nói riêng, Âu châu nói chung không có chính sách bảo vệ tôm cá hữu hiệu như ở Hoa Kỳ, nên tôm cá hiếm hoi".

Và tôi nhớ lại thuở hàn vi, bạn bè một lần cho hai con cá chép nhỏ, lần khác biếu hai con cá rô biển tí hon, mà cả nhà chúng tôi đều mừng rỡ. Nay cá tôi câu về ít người ăn. Thế mới hay, hiếm hoi mới trân quý, thừa thãi thì khinh thường.

****###****

Chuyện câu cá đối với vợ chồng chúng tôi như chuyện dĩ vãng. Vì từ khi nhà tôi đau đến nay không bao giờ chúng tôi đi câu lại, dụng cụ câu để một chỗ rỉ rết. Thỉnh thoảng, các bạn bè đi câu về kể chuyện lại, làm tôi hết sức nôn nao. Những khi gặp bạn bè từ xa tới thăm, tôi thường kể chuyện say sưa về câu cá và trưng ra những hình ảnh như để minh chứng về sự "vang bóng một thời" của một cặp vợ chồng trước kia mê câu. Nay về già, người ngồi xe lăn, kẻ đẩy đằng sau. Nhiều lần nhớ biển, chúng tôi lái xe đi dọc bờ biển Galveston, ghé lại những địa điểm trước kia chúng tôi thường hay ngồi câu. Có những hôm không câu được con cá nào, nhưng chúng tôi cũng ngồi nán lại cho tới sẫm tối để ngắm cảnh chiều tà và

để hưởng không khí trong lành vùng biển do gió lộng từ ngoài khơi thổi vào. Đó là những năm vàng son và thanh nhàn nhất trong đời tị nạn của hai chúng tôi. Từ năm 86 đến năm 91, người hưởng phụ cấp tàn phế, kẻ lãnh lương thất nghiệp, ngày ngày vác cần đi câu, khi ra biển, khi lên hồ.

Về hưu, tức là không làm việc mưu sinh nữa, nhưng ai cũng cần có một lối tiêu khiển nào đó để cho qua ngày tháng. Thú vui của người già có nhiều, chẳng hạn như: đọc sách báo – chơi cây kiềng hay hòn non bộ – xoa mặt chườm hay chần, tài bàn, - đánh tennis, câu cá và vân vân... Những bạn già nào còn đang ham mê hai thú vui tennis và câu cá thì hãy vui mừng, vì chứng tỏ còn khoẻ mạnh và vui tính, đó là hai đặc điểm quý giá nhất của người già, bởi rằng sức khỏe là vàng, vui tính là tâm hồn thanh thoi.

Ngày 10 tháng 2 năm 2001

Mẹ